

LA TRALLA

SURT EL
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

El terror á Barcelona

Tota la premsa ha comentat y anatematizat durament, com es de creure, el salvatge atentat de la darrera setmana.

El calificatius més crusos no satisfán ni apaybagan la pública indignació, y de totes las bocas ne surten clams demanant justicia y midas de represió. Si'l criminal hagués caygut en mans del poble, n'hauria surtit esbocinat...

Aquesta senzilla consideració nos n'inspira moltes, pero avans de entrarhi, cal que protestém ab tota l'ànima no sols de l'atentat incalificable, sino de la terrible passivitat dels que venen obligats á evitarlos.

El nostre poble hem dit que hauria esbocinat al criminal si li hagués sigut possible tenirlo entre sas mans. Y aquest poble que en moments de terror sab reaccionar aixís, es precisament el mateix poble que tolera y fins s'ajeu indiferent devant dels atentats diaris que'ns venen del centre de l'Estat. Es el poble mateix que desoheix la veu de la Patria que'l crida pera acabar ab aquets crims, dels que tan culpables ne son els autors com els que ab sa estúpida indiferencia, ó per un refinat propòsit, deixan fer, venint aixís á constituhirse en coautors. Es el mateix poble que anomena *cebas* als catalanistas y que discuteix y regateja á la terra nostra el dret indiscutible de governarse. Es el mateix poble que, mancat de valor cívic y de conviccions, pera indignarse té de menester el relat del diari de gran circulació y ha de saborejar el número de ferits, el lloch de las feridas, la seva profunditat, etc.

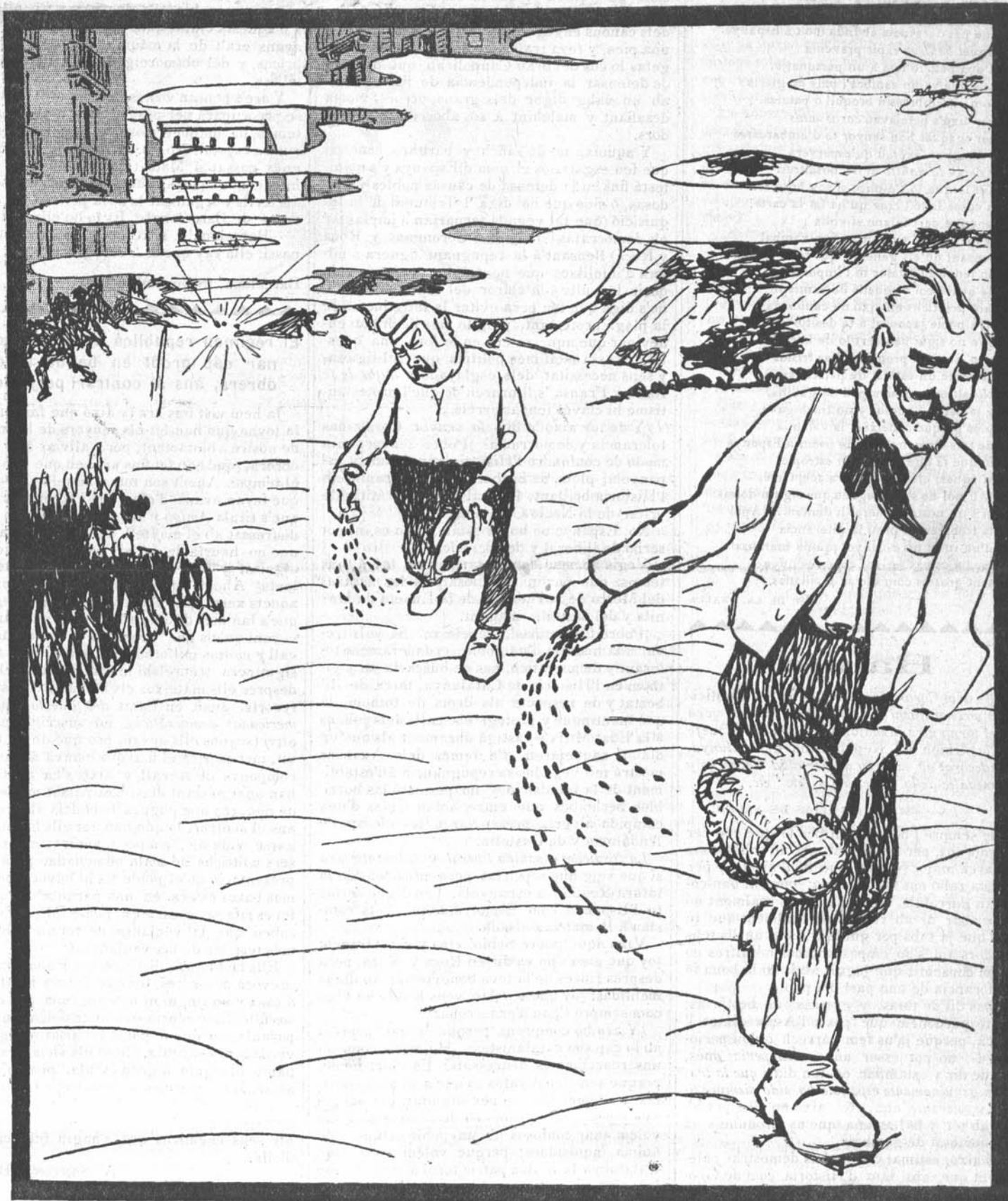
Y aquest poble inculte que desde casa pretén cumplir sos devers de ciutadà, aquest poble que *no está pera perdre temps somniant ab autonomias*, aquest poble panxample que s'envaneix de mirarse 'ls toros desde la barrera, es el que avuy demana justicia per lo que no té remey, y es el mateix que passats els primers días tornarà á caure en el sopor de la inacció, esperant un altre atentat pera tornar á indignarse y á demanar justicia.

Es precis que no'ns cegui la passió y que's cantin las veritats. No n'hi ha prou ab picar de peus y baladrear. Es necessari senyalar camins, cercar solucions, estudiar las causas y aixís descobrir els remeys, ajudanthi tothom pera'l bé de tots.

Quan un poble com el catalá es en general revoltós per temperament; quan un poble com el nostre en totes sas manifestacions fa vida propia ben característica; quan un poble té una historia revolucionaria com la nostra y ha perdut la fé ab els menadors de l'Estat, es un constant perill pels governs d'aquest Estat.

L'esperit republicá per una banda; l'ideal innat á Catalunya de l'autonomisme per l'altra, han fet al nostre poble irreductible. Manyaguerias del centre; favors dels monarcas y melositats dels governants, han sigut rebudas á Catalunya ab indiferencia absoluta. Freqüentment s'ha contestat á n'aixó ab un somris ininteligible.

Donchs aquesta rebelió, atenta y delicada si volen, correcta y fina, pero rebelió á la fi, no ha passat desapercibuda pels governs. El divorci dels catalans ab els governants s'ha mantingut sempre á igual distancia; més aviat s'ha enfondit que s'ha juntat. Y d'aquí que oblidant aquets governs sos devers ab els ciutadans de Catalunya, s'han cregut rellevats, ja que no tenen, com la tenen de Castella y demás regions mortas, la incondicional sumisió, s'han cregut rellevats de cuydar de nostra tranquilat y fins de las nostras vidas.

Y aixó no ho farán precisament per una infantil venjansa, com se podria creure.

Es més trascendental la finalitat: ¡El terror!

Aquest es el mot. En una regió ahont hi han tants interessos per perdre, ahont las activitats pera desenrotllarse necessitan de absoluta confiansa y tranquilat d'esperit, el terror es un esqué. Els esperits, encongintse pel terror, s'hi llesnan; la intranquilat y la por fan desitjar escarments crudels y repressions radicals. En una paraula: la societat se sent esferehida y gira 'ls ulls implorant misericordia á la forsa.

Y com que l'imperi de la forsa está en

las altas esferas, á ellas vola la atribulada colectividad y s'hi abandona á cambi d'un segur sobre sa tranquilat.

Fatalment no podém, per manca d'espay, tractar aquest assumpto ab la extensió que's mereix, pero pera probar aquesta asseveració, no inspirada per l'actual inquietut, sino ben mesurada ja en épocas de relativa tranquilat, n'hi haurá prou ab fer una darrera consideració.

Els terroristas de tots els païssos van de dret á l'anulament de l'autoritat y á ella dirigeixen sos trets. L'autoritat de l'Estat espanyol no resideix pas á Barcelona, sino á Madrid. Semblaria menys il·lògich que la

freqüencia dels atentats per la dinamita no tingués lloch, donchs, á Barcelona, sino á Madrid.

No essent aixís ¿cóm no hem de creure en l'intencionat abandono en que'ns tenen els que pera guardar nostras vidas perciben els fruyts de las subors de Catalunya?

GNOM

AL JAPÓ

¡Oh poble japonés! tu que demostras el teu valor inmens en las batallas, y enfilas com cargols a la brutescia prop d'un miler de russos per setmana, no cansante sofrir días y mesos la feyna de clavar tanta castanya, vinch á darte una nova dolorosa que's fácil plorar á la teva patria, ab las llágrimas grossas com mongetas, ó si vols com olivas sevillanas; aixó t'ho contaré á cau d'orella per lo tant, japonés, muts y á la gabiá, que si'l govern d'aquí m'ho descubria em feya las costellas á la brasa. Endemés vaig saber que l'altre día á dintre l'arsenal de la Carraca, hi havia un moviment extraordinari trevallant é n'els barcos de l'esquadra surgint y apedessant alguns esquinsos y fent net de tranyinas y d'aranyas; ¡d'aranyas! que ja sabs qu'és una cosa que per desgracia abunda molt á Espanya. Aquet baldeyo rápit prevenia d'una petició feta á un personatge, dels que varen sembrar el país de gloria com si sembrassin broquil ó patatas, per aixó's netejavan corassados per si aquet bon senyor te d'embarcarse á dirigi un exercit qu'espervera y deixa tamiñito al de nosaltres. Tot lo que jo t'esplico si son bromas, la culpa la té'l çar qu'ha fet la carta, dihent á cert fulano si volia el mando del exercit ¡quina xamba! pensant qu'els generals que te la Russia no tenen ni'l valor ni l'importancia, de qualsevol d'aquells de Santiago tant práctichs en aixó de canonadas, ¡Oh poble japonés! á fe desitjo que no sigui ben cert lo de la carta, que sino se't preparan días tristos de rebre un estofat de patacadas. Nosaltres ja posém pell de gallina, y jo perdo l'humor y no tinch gana, y es porque conéixem la valentia de tots els generals que usém á Espanya lo que fa que temém un estropici si aques oferiment logra acceptarse, ¡Ah nol no s'ho cregueu que siguin dolsas si á un nostre general li diuhen... ¡Apa! la trobareu be prou la diferencia d'un rus á un espanyol ¡quina matansa! las llágrimas serian, com vos deya tant grossas com olivas sevillanas.

PEP DE LA TRALLA

Bando

Don Eusebi Corominas, director de La Publicidad, primer tinent d'alcalde de Barcelona, ejeeen qual torno gira la majoria (?) fraterna, jefe de la Unión (?) Republicana á Catalunya, condecorat ab la creu de Bertoldo Cacaseno y la medalla de la Burricamia, etc., etc.

HAS DE SABER:

Que sempre t'hem tingut per lo que ets, per un ignorant, per un pedant, per un sabatassas de marca major (encare que bon xicot), y per aquesta rahó ens fas llástima; mes, hi han cosas tan garrafals, tan falsas, que realment no poden anar ni ab rodas; naturalment que tu dirás que ja sabs per quí escrius y que'ls teus llegidors tot s'ho empassan; mes nosaltres no podem consentir que jugués aixís ab la bona fé y ignorancia de una part del poble.

N'has dit de totes, y grossas, de bestiesas; fins té perdoném que posis l'Assia dintre l'Africa, porque ja'ns fem càrrech qu'un periodista (?) no pot esser una enciclopedia; mes, aixó de dir y estampar en ton diari que la tradició genuinamente española ha sido siempre liberal y tolerante, etc., etc., aixó no t'ho perdoném ab tot y la llástima que'ns produheix la teva curtetat de gambals.

Ab aixó, estimat Sebío, has demostrat paleament que sabs tant d'Historia com de Geografía, porque sapigut es de tot lo mon y de tots los homes mitjanament instruïts qu'Espanya ha sigut sempre y es inquisidora é intolerant per essencia y per potencia, y per aquest motiu l'espanyol ja's feu aborrible per totes las nacions civilisadas allá á la edat mitjana que tu tan alabas.

Fixat ab lo que diu respecte á la tradició liberal española un sabi pensador y distingit catedràtic pera provar lo que deixo dit. Llegeix, llegeix, reaccionari:

“Si desgraciadament cent fets no ho comproassin (diu l'esmentat cronista) bastarian los de la conquista d'América pera deixarho ben manifest. La paga donada á n'aquell navegant sublim que regalá á Espanya tot un mon, es de los que bastan pera jutjar d'un poble; y al tornar lo gran Colón befat y escarnit y engrillonat per aquella gent qu'ell anomenava: gente disoluta, llena de achaques y de malicia, bé pogué penedirse de no haver portat á millor

terra l'fruyt de sas inspiracions marevillosas. Si yo robaba las Indias (deya'l pobre genovés en una carta) y las diera á los moros, no pudieran en la España mostrarme mayor enemiga. Y aixó ho feyan aquells hidalgos, aquells soldats que, segons declaració de l'honorat Las Casas, eran desuella casas avarientos é inoventientes, aquells mateixos (vagi mirant senyor Corominas si n'eran de lliberals y tolerants los españoles de la Edad media) que, recompartintse 'ls infelisos indis mercadejaren ab carn humana y ompliren de sanch y llágrimas unas afraus avans rialleras y tranquilas; aquells mateixos que establiren en cada poble un estacionero ó calpique que disposava de la vida y de la honra de tots sos habitants; aquells mateixos que rroritzaren á Méxich y al Perú ab sos degollaments fets á sanch freda y abs uns crims tan espantosos que l'home's resisteix á créurels; aquells valents (lliberals y demócratas que diria don Eusebio) com l'Hurtado de Mendoza, que tallava las mans als presoners; com Francisco de Quiñones, que'ls esquarterava; com Alonso Reinoso, que'ls amarrava á la boca dels canons engellantlos enlayre, y penjaba en una pica, y feya travessar per una pluja de sagetas lo cos del brau Caupolicán, qui, després de defensar la independencia de l'Araucasia ab un valor digne dels grans héroes, moría desafiant y malehint á sos aborribles vencedors.

Y aqueixa set de sanch y bárbara crueltat que feu esgarriós el nom d'Espanya y's manifestá fins en la defensa de causas nobles y pias, ó sino que ho diga 'l Tribunal de la Inquisició (que tal vegada tornarian á implantar els demócratas) sistema Corominas y Roca y Roca) llensant á la repugnant figura á milers d'infelissos que no tingueren la sort de obrir los ulls á la claror del Catolicisme. Y no's diga que feu pera evitar la introducció de la plaga protestant, puig lo més llech pot endevinar que aqueixa era en lo fons una qüestió de rassa molt més política que religiosa, y sens necessitat dels esglayadors autos de fe Italia y Fransa's lliuraren de que'l protestantisme hi clavés fondas arrels.

¿Y de tot aixó n'heu diu lo senyor Corominas tolerancia y democracia? ¡Pobre senyor! quin modo de confondre l'Historia genuinament espanyola, plena de barbaritats y de tiranía, ab l'Historia brillant, lliberal y democrática (de vritat) de la Nació Catalana.

No. Espanya no ho ha estat, no ho es, ni pot serho de lliberal y democrática.

Vegis lo seu comportament en los últims temps; que parlin per nosaltres las hazañas del Morro de la Habana, de la Luneta de Manila y del castell... malahit.

¡Pobre Corominas!, repeteixo. Si vols trovar una historia d'un poble verdaderament tolerant y democràtic, has de buscarla tu y tothom en l'Historia de Catalunya, terra de llibertat y de respecte als drets de tothom, la que mantingut y protegí els calls dels juheus á la Edat Mitja y castigá durament als que un día 'ls saquejaren, y'n temps dels Austrias mostrá mil vegadas sa repugnancia á l'establiment de la Inquisició y no permeté las horribles hecambes que entre aclamacions d'una estúpida alegría presenciaren las ciutats de Andalucía y de Castilla.

La tradición española liberal y tolerante; ara si que veig que serviras pera president de la futura República espanyola. Tan digne serias tu d'Espanya com Espanya de tu. Tots estarian á la mateixa alsada.

Vina aquí ¡pobre Sebío! vina y sigas franch: ¿oy que aixó t'ho va dir en Roca y Roca, pera després riures de la teva beneyteria? No digas mentidas: ¿oy que sí? Ho veus home, ho veus com sempre t'han d'ensarrollar!

¿Y ara ho comprens porque 'ls que pensém ab lo cap son catalanistas? ¿Ho veus com sou uns reaccionaris disfressats? Es clar, home, porque som demócratas es que som nacionalistas, y además ho som per dignitat, per vergonya y porque som lliberals de debó; porque no volém anar confosos ab un poble estúpit y de ánima inquisidora; porque volém, en fi, que Catalunya la nostra patria torni á esser lo que fou; aixó es: mestressa de sa casa y'l poble més lliure del mon.

PELEGRÍ LLANGORCH

Lo de las bombas

Complertament execrable es l'atentat de que fou víctima'l poble de Barcelona'l passat dijous dia disset. Una má criminal colocá en el concoregut carrer de Ferrán VII una máquina infernal, quina, al esclatar, ferí de gravetat á moltes personas; algunas de las quinas á horas d'are ja han deixat d'existir.

Tothom, durant aquestos días, ha censurat durament al govern per l'ampla llibertat que ha donat als elements perturbadors de l'ordre y per lo descuydada qu'está la policia judicial.

Are troba'l govern las pagas de l'ampla tolerancia que sempre ha tingut ab aquesta secta de destrucció y odis, are's troba pagat de la

seva llibertat en deixar fer meetings, publicar folletos y vendre llibres á n'aquesta secta criminal, mentres que nobles periodistas y honrats joves eran empresonats per l'horroso delicté (?) d'estimar com se mereixia á la seva Patria.

Als que predicaban odi y destrucció, no tan sols se'ls deixaba en llibertat, sino que semblava se'ls hi donguessin alas pera fer sa atterradora campanya; als que predicaban amor, als que volian que tots els catalans junts fossin germans pera comensar una era de pau y de progrés, se'ls engarjolaba com á criminals y se'ls maltractaba com á esclaus. Y la policia, la coneguda policia espanyola, servia per'empresonar á personas honradas, tots els seus esforços eran pera lligar (encare que inútilment) de peus y mans, y destrossarlo de cap al moviment catalanista, mentres deixaban á n'els enemichs de l'ordre, organisarse degudament pera sembrar després arreu la desesperació y tristesa.

Y la paga d'aixó es lo que passa desde fa temps á Barcelona, á n'aquesta hermosa capital sempre tan noble, tan alegre, tan trevalladora, á n'aquesta ciutat quin únich soroll que sentia avans era'l de la máquina de vapor de las fábricas, y del clamoreig de la ciutat que viu felissa...

Y are's pensan vostés que'l govern de Madrid se preocupará per posar remey á aixó que tant temps há malmet moral y materialment á la nostra capital? No s'ho pensin pas; si aixó hagués passat á Madrid ja fora diferent, are ja hi hauria en portas una subvenció pera socorre als ferits y organisar la seva policia. Pero tractantse de Barcelona!... Es lo que'ells diuhen:

—Barcelona!... si té mals de cap que se'ls passi; ella ray que se lo sabe ganar!

S. DE P.

Barcelona, 18 Novembre 1904

El régimen republicá actual no pot donar cap profit en be de la classe obrera, ans al contrari perjudicarla.

Ja hem vist fins ara (y aixó que farà un any) la feyna que han fet els senyors de la majoria de nostre ajuntament, pera aliviar á la classe obrera, ¿qué han fet fins ara? en que han passat el temps? Ahont son totas aquellas promesas que feyan avans d'eleccions? Ahont es aquell que's titula Amigo y redentor del obrero y que disfressat ab el mantell de la República, fa lo que no hauria de fer si tingués una mica de dignitat y conciencia? Ahont son aquets valents? Ahont aquets tremendos? Ahont son aquets xerraires? Aquestas son las preguntas que's fan més de quatre obrers, puig ara van veyent qu'els que avans els hi prometian trevall y moltas milloras en el seu ram no mes ha sigut pera treurelshi miserablement el vot y després ells mateixos els han deixat tristíssims recorts, quan en Casas del Pueblo, quan en meriendas democráticas, en suscripciones pera alivi (segons ells deyan, pro que de tot ha servit, menos pera el fi á que estava destinat) de companys de trevall, y aixís s'ha anat fent y han anat passant días, han passat mesos y res de nou, res que pugués beneficiar al proletari, ans el contrari lo que han fet ells ha sigut donarse vida de primpcp, tenir conxorxas ab sers polítichs de mala nomenada, posar la representació qu'el poble els hi havia donat á la mes baixa esfera, en una paraula; lo que han fet es rifarse, escarnir al poble ¡Miserables! ¿no sabeu que la venjansa de tot un poble es la més terrible de las venjansas?

Ells en lo qu'es distingeixen y son bons es en provocá desordres, fer que l'obrer li falti el pa á casa y no tingui ni una engruna per donar á sos fillets que constantment en demanan, en una paraula, fer de un poble civilisat y digne una verdadera anarquia, ahont els vicis mes repugnants hi siguin á gran escala, pro no, no ho alcansarán per mes esforços que fassin, puig el poble catalá al sol crit de ¡Visca Catalunya! esdespertará del ensopiment y donará la paga als seus enemichs que s'hagin fet acreedors d'ella.

A. SANTONJA BASSOLS

Barcelona 16-9-04

Contra una muralla

Deya días passats en un altre periódich, ab un escrit que portava aquesta mateixa capsalera, poch mes ó menys: Tot lo que's repeteix massa sovint, se que fastigueja.

Aixís, donchs, será convenient, per no fastiguejar als llegidors de la meva estimada TRALLA, que busqui varietat en tot aixó de la muralla, que contra vent y marea está fent la direcció del ferrocarril M. Z. A. en tot el llarch desde Barcelona á París y Londres, passant per Mont-gat y Mont-Calvari.

Casi be sempre, al pensar ab aquesta muralla'm venen á la memoria aquellas de Jericó,

Las de Jericó.... primer femne historia, per si algún carca-catalanista (diuhen que tots en som) no'n sapigués be la prima.

Portant Moysés al poble d'Israel, cap á la terra de promissió, després d'haber passat mil vituperis, ab tot y qu'el Senyor els conduhia, de dia en una columna d'un núvol y de nit desde una columna de foc y haberlos hi donat los manaments de la lley de Deu, com dihem ara nosaltres y que per cert resultan un poch desiguals dels que apreném á doctrina.

—Peró que te que veurer, tot aixó ab la paret que fa la via del M. Z. A. al peu mateix de la banda de dalt de la via, en tot el llarch de la Costa de Llevant?

—A n'aixó aném. Un xich de paciencia.

Seguint cap á la terra de promissió patint molt y aixó que fins la Burra de Balaam parli per facilitá el camí, s'els hi va morir Moysés: quedá de quefe en Josué y aquet va anant dirigint, topantse ab la graa ciutat de Jericó que'ls hi tapava el pas y que per lo tant tenian d'assaltar passantho tot á sanch y á foc.

Peró en Josué va tenir una gran inspiració: Va fer pasejar durant 7 días tot el poble que manava en torn de Jericó, logrant aixís fer caure aquellas murallas al so dels crits y de las trompetas que tocavan.

Y are ja hi som.

Si la protesta que tots els pobles de la Costa de Llevant han fet y están fent contra la muralla, qu'está construhint la direcció d'aquell ferrocarril y que destruheix tot l'atractiu de aquells tant hermosos pobles, si als crits á só de tabals y trompetas que individual y colectivament, fant tots els habitants d'aquellas pacíficas encontradas no logran fer caure aquelles murallas, entre'ls diputats que representen aquells pobles, ¿no'n sortirá un Josué, que á sa veu, que á sos clams de rahó y de justicia fassi caure aquella tan malehida paret?

Los electors d'aquells districtes, el poble tot d'aquells districtes, tenen la vista fissa en sos diputats, com á única esperanza. Aquets poden fer arribar la veu del poble, (que per la rahó y la justicia de lo que's demana be's pot dir que's la veu de Deu,) fins á interpelar al govern, explicantli la marca d'infamia, que ab acort tant desacertat, está clavant la direcció del ferrocarril M. Z. A. á n'els districtes que'ls elegiren.

Recordemlos hi á n'aquets senyors diputats, alló dels aragonesos: Nos que cada un val tant com vos y tots plegats mes que vos, vos fem rey.

Diguemlos hi á n'els nostres diputats. Vos elegirem perquè defensessiu nostres drets. La via, la direcció de la via los trepitja. Cumpliu el vostre dever.

JOSEPH FONTCUBERTA

Polémicas (1)

XI

—Tot pensant en nostra darrera conversació, vaig considerar que tal vegada podria haverhi quelcom millor que'l servey voluntari.

—¿Y qué's lo que tu creus millor?

—Que no hi hagi servey militar de cap mena; ni voluntari ni obligatori.

—Ab aixó tens molta rahó, Josehp; pero tens de considerarte que no es possible avuy donada l'actual manera de ser de l'Humanitat. Com pots recordar, de nostra pasada conversació se'n dedueix que'l servey voluntari es un pas cap á la abolicció del militarisme.

—Pero fentho aixís, la desaparició del militarisme será cosa de molt temps.

—Precisament porque la perfecció del ser humá no es cosa de quatre días. El militarisme desapareixerá aixís que l'home sia perfecte en sa part moral.

—Jo crech que'ls Goversns podrian ferho, encara que la perfecció que dius no existeixi.

—Vas errat; pero pera que vegis la teva equivocació figurat per un moment que tu ets govern y digam: ¿qué farias pera abolir el servey militar?

—Publicaria una lley declarant que ningú té d'esser soldat.

—¿Y si jo y un altre volguessim serne?

—No podriau, porque la lley no ho permetria.

—Poch hi faria aixó. Com no tots seríam perfectes, es natural que n'hi haurien de malvats que agafarian las armas posantse á las ordres d'un ó altre ab un fi determinat, qui sab si'l de combatret á tu que voldrias abolir, valente de ta condició de governant, una plaga que desapareixerá paulatinament, per evolució de l'Humanitat; pero veig que fujo de la qüestió. En l'exemple que't poso som uns quants que no volém esser paysans; volém esser soldats; ¿cóm ens ho privas?

(1) Com poden haver notat nostres llegidors en el curs d'aquests articles, s'han deixat sense discussió algunas de las Bases del programa catalanista. Si alguns dels llegidors té algún dubte sobre d'ellas li agraïrem ens ho manifesti pera encarregar á nostre amic Delclot que'l tracti en una de sas Polémicas.

—Jo soch governant y m'heu de creure.
—Hem de créure, pero no volém. Sols valente de la forsa pots fernes obehir. Ara bé: pera tindre forsa t' veus forsat á caure en el mateix mal que vols corretgir: has de crear un exércit de soldats pera lograr que no hi hagin soldats.

—Tens rahó; no hi havia caygut en aixó.

—Donchs bé: tot aixó queda evitat ab el servey voluntari. Lo que tu dius es el somni de molts que's fan el següent rahonament: tal cosa hauria d'esser aixís; no ho es; donchs s'ha de fer que sigui. Y si algú 'ls diu que ja vindrá, perque la evolució de l'Humanitat anirá resolvent tots els problemas, responen que no están per evolucions, perque la evolució representa la solució molt tart, y per aixó's declaren partidaris de la revolució social.

—Es que d'aquest modo s'aniria més de pressa.

—No ho creguis. Perque l'Humanitat, al avensar per un esfors violent (revolució) més de lo que sa manera de ser actual li permet, se trovaria en un ambient que no es propi per ella, encara que ho sigui pera las generacions futuras, y en tal cas succeheix que, trovantse violentada, vol retornar al medi que li es propi, resultant d'aquí un esfors inútil. S'han gastat energías en vá, y al retornar á son ambient pot molt ben succehir que no tingui prou forsa pera aturar-se en el seu retrocés y vagi més endarrera de lo que estava avans.

—Donchs aixís vols dir que sols la evolució es la que resoldrá de manera serena y sense entrebanchs tots els problemas que integran l'anomenat problema social.

—Si, Joseph; perque la verdadera revolució es la evolució, que al avensar un peu ja té posat en terra ferma l'altre y, per tant, no ha de recular may. Feste'l cárrech de que l'Humanitat es una pilota que volém ferla arribar al peu d'una paret, que representa la redempció social; pero volém que hi arribi de tal manera que's quedi quieta allá mateix: tocant á la paret. ¿Creus tu que l'Humanitat la pilota ab forsa contra la paret lograrém que s'hi quedi? No hi ha pas cap dubte que ab tanta cuanta forsa la tirém, ab més forsa se separará de la paret: procurém tirarli suauement, ab la forsa *únicament precisa* pera que hi arribi y logarém que s'hi quedi. Y aquesta forsa que té de fer que sia una realitat nostre propósit, no es altra que la evolució. Y aixó pot aplicarse també al militarisme, aixís com ho havém aplicat al problema social. Si volém abolir-lo en la actualitat sols per la forsa, podria conseguirse, venint aixís á constituir una forsa pera combatre un'altra forsa; un nou militarisme pera combatre 'l militarisme existent, lo qual seria doblar el mal. ¿Comprends ara 'l per qué es un somni volguer l'abolició del militarisme en la actualitat?

—Si, Joan.
—¿Vols ferme alguna observació més?
—No.
—Donchs aixís, essent ja tart, posarém fi á nostra conversa, y la setmana entrant seguirém parlant de nostre programa, si es que referent á lo que queda pera discutir se't presenta algun dubte.
—Está molt bé: fins á divendres, Joan.
—Salut, Joseph.

DELCLLOT

¡Obrers!...

¿Quántas escolas gratuïtas, quántas biblioteccas, quántas suscripcions, etc., han fundat los republicans á benefici dels obrers?

De suscripcions moltes, podeu dir.
La de la *caja del pueblo*, la de la barraca; per festejar al *quefe* feren la suscripció del *entolado de la barraca*, una per l'album que volen regalar á n'en Lerroux y altres que no recordo.

¿Quin profit n'han tret los obrers? Ara per una suscripció, ara per un'altra, han quedat variadas vegadas, alguns, *sin dinero en sus respectivos bolsillos*.

Si'ls obrers enganyats no fossin esclaus de l'ignorancia que'ls domina, no tindríam d'escarressarnos tant nosaltres, los de la bona tasca, pera ferlos interpretar la vritat, la justicia, perque ja la reconeixerían.

Escolteu, obrers, als que os volen salvar, als que os volen instruhir, als que buscan la llibertat vostra, als que cercan la Catalunya Autónoma; y no escolteu als oradors y redemptors falsos, que os enganyan, que os explotan y os fan ser los seus esclaus...

Feuho aixís, y la benvolguda Catalunya Autónoma, ab sos brassos oberts, nos abraçarà á tots sens distinció de classes y'ns donará á tots los treballadors la llibertat; puig ella será lliure.

LL. F. TAMA

Aixó se'n vá...

La Putinera esforçantse en mantenir la parroquia, per medi de la darrera lleinadura que li queda.

Lo temple de Baco

LEMA: Molt soroll y pocas nous.

Anys enrera jo'm pensaba qui sab lo qu'era lo Congrès... pero avuy ja veig de sobras qu'es tant sols un gallinó, ahont s'hi tiran molts discursos que no treuen cap á res... barrejats ab grollerías dignas tant sols d'un safreig. ¡Y son homes de carrera els que fan així'l beneyt! Cregueu que m'agradaria poguer assistir al Congrès per senti aquella oratoria dels intrépits pescaters y observarlos la patxoca que fan, sortintse del test. Perxó son sempre'ls mateixos: Canallejas y el Morret y sobre tot aquell ranco qu'es el que fa mes estrepes... En Casco y en Sori-asno en Le-ruch... vaja un triquet! ja poden formá una murga per doná algun desconcert... Pero aquesta temporada ens han dat avans de temps un espectacle *simbolic* repartintse á tort y á dret y ab abundancia, *castanyas* y algún qu'altre *panellet*. Donchs que bon profit els fassi: y que hi tornin sovintet... qu'aixís es veurá de sobras que no serveixen de res. Y l'experiencia ensenya qu'hem arribat ab un temps que'l qui te mes graus de culpa sol esse'l que crida mes, ¿Com viurían aquets manos si no fos el vil comers d'explotar á l'ignorancia ab la dolsó del progrés? ¡Pobre Espanya... pobre Patria, si't tenen de salvá aquets... ¿Ahont son los sacrificis patriótics qu'ells han fet? ab la llengua... molts discursos, y ab las mans... no més pastels.

PATARRONAS

Insistent

En mon últim article endressat als obrers catalans vaig demostrar d'una manera franca y categórica lo camí á seguir als obrers de nostra terra.

Mes, com sia que jo entench per obrers tota classe de persona que ab son treball honrat porta 'l pa á sa familia, tinch donchs de divi-

dirlos en dos brancas principals: manual y intelectual.

Lo manual no vol confondre's ab la intelectual, mes ben dit, li té enveja; y la intelectual no vol tampoch ferse ab un obrer de brusa y espardeñas perque es massa *demócrata*.

Als uns y als altres me dirigeixo; als uns y als altres critico y als uns y als altres aconsello.

No tinch cap mica de dubte de que si tots els obrers catalans, manuals y intellectuals, estesin possehits de las ideas nacionalistas, de las ideas individualistas en que nosaltres combreguém, veurían, com veyeu en nostre moviment social, que al costat d'una americana hi va una brusa, que al costat de qui porta gorra també un altre hi pot portar sombrero y que la má tenyida de l'obrer manual s'extremy ab efusió y deliri ab la má de l'altre obrer, de l'obrer que vesteix com el burgés, pero ab butxacas foradadas.

Aixó per mí es la verdadera fraternitat y la veritable panacea social y de la que podém estar ben gojossos d'esser nosaltres els seus inventors y aplicadors; som també els llibertadors dels pobles dominats y'ls veritables anarquistas socials.

TERRIBLE

Del «Progrés Autonomista».

La Patria

A mon bon amich en Lluís Fábrega

¿Recordas els temps de nostra juvenil edat? Quan apenas sabíam las reglas de la gramática que á estudi apreníam, nos sentíam ja camions de la Patria, y'ns doliám dels insults que sentíam contra ella, y fins nos creyem capassos de volguer defensarla en diferents periódichs catalanistas que allavors se publicaban.

No crech que tu oblidis aquells dias, com tampoch oblijo jo que trobo cada dia més bell el nom de Patria.

Avuy som jovenets encare, y aquelles llevors que recullirem en aquells dias s'han arrelat dintre nostre cor perque varem regarlas ab sanas doctrinas.

Els que no coneixen l'amor de la Patria son per mí arbres sens empeltar que no poden donar bon fruyt.

Nosaltres, donchs, podém estar contents, puig que havém conegut l'amor de la Patria; no més nos podém doldre de no estar dotats d'una inmensa sabiduría pera cantar millor sas glorias.

¡Quant ignorants considero als que no han conegut l'amor á la Patria, y estimant cosas que la Patria'ls hi dona, no saben veure que l'amor á la Patria es la reunió de tots els amors.

EMILI SALETA

CASTANYAS RURALS

BROSSA DE VALLS

Ja'n tením un altre que s'apropia la meua propietat intelectual y disfruta de la meua popularitat.

¡¡El retraté!! (segons alguns apaches de l'olla ministerial), l'ex capitá del *Merrimach* es... l'auténtich, es el terrible *Alsa-Prem*.

Dech fer constar que tan transcendental descubrimet no'l devém á n'en Camps.

L'aplauso que vaig dedicar á n'en Lluís Grau lo faig extensiu al ex-republicá del bisbe Palau y l'hi aconsello que no s'enfadi quan li diguin *Alsa-Prem*, que no'l deshonoran.

Y prou: tractém de brossa.

Al *librepensador* Vives li ha eixit del interior de la *cacatúa* l'idea més original y més extrafalaria.

A los obrers que van sostenir una vaga de set mesos, fomentada per alguns farsants republicanas que avuy cobran d'un govern monárquich el pacte de la venta d'un partit.

A las numerosas familias que per falta de feyna avuy se trovan combatint las necessitats de la vida sens rebre ni un petit aussili d'aquells frater-nos que cobran ilegalment un sou del govern conservador.

Als honrats fills del treball que's passejan á las dotze del día pel Pati, esperant inútilment d'una má amistosa la solució que desvaneixi per un instant els nuvolosos pensamientos que desaquilbran el cervell quan las necessitats imprescindibles no's poden atendre... Vives 'ls hi ha trovat lo gran remey;

¡¡Entregárolshi gratuitamente un llibret d'higiene!! Ara aquellas víctimas de la societat y dels farsants polítics de la localitat sabrán;

Que deuen menjar carn per estar ben robustos. Que deuen habitar en habitacions ben ventiladas y cómodas.

Qu'han de anar abrigats quan los frets gelin l'atmosfera.

Que la roba interior han de mudársela dos cops á la setmana y...

Que'ls aliments han d'esser nutritius y sans. Aixó faria riure si no's tractés d'una merma en los fondos municipals.

Sabent com sabém tots la situació precaria en que's trova l'obrer, en lloch de demanar feyna, aussili, revisió domiciliaria, sanejament de las habitacions, atenció als pobres de la població, al senyor *Cacatúa* se li ocorreix demanar llibres.

Va dir Sant Tomás un día (y creyeume qu'es ben cert) que'l que té cara de bestia no hi ha cap dubte que ho es; y si porta cacatúa... es mamífero.

ALSA-PREM

Artés

Sr. Director de LA TRALLA.

Ab motiu del *triunfo* (¡ay! vull dir del triomf) alcanat per los cacichs d'aquesta vila, ó sigui lo candidat senyor Pons varen celebrarho ab un es-patech de can-cans, *seguidillas* y *zapateados* que feya... fástich de veure, y fins s'ha fet corre que'ls del Cassinet varen ballar el cake-walk.

Pero ara vé la part més trista.

Alguns obrers que's negaren á votar á l'esmentat senyor Pons, avuy ja diputat, l'amo de la fábrica més gran d'aquest poble, senyor Berenguer, los ha fet despedir.

LA TRALLA, amiga de la equitat y la justicia, y lluytadora á favor dels desvalguts obrers, no pot menys de fer present al senyor Berenguer que no es aixís com deu procedir una persona que vol passar per dignissima y que's galardeixa d'esser un católich independent.

Esperém que tornarán á esser ocupats los obrers despedits, sigui quin vulgui lo seu pensar polítich.

EUET ARTESENCH

Valls

Sr. Director de LA TRALLA.

A L'ALSA-PREM

Tindria molt gust en conéixer, pero no poguent ser aixís li desitjo molts anys de vida y foras pera poguer fuetejar á n'aquesta gent que's titulan republicans sense serho, no més perque en Padró, Vives, Oller, Camps y demés porquería els hi predican la República per un forat, sens que'n sapi-gan fer cinch céntims el día que'ls hi demanan.

Soch vallense, y al exclamar-me es de veure com lo poble se ls escolta á n'aquesta colla de ganapias y farsants que no més procuran xuclarho tot.

¡Ah, vallenses, desperteu-vos que ja l'hora ha arribat de que pogueu coneixer als que están explotant! Te felicito, *Alsa-Prem* per lo bé qu'estás obrant, fuetejant sempre ab brillo á la *Unión* de farsants.

S. B. J.

21 Novembre 1904.

Preguem al gran reaccionari Odón de Buen que no's posi a la boca al immortal Pi y Margall, y molt menys per ferlo servir de instrument per las sevas bestiesas y secticismes.

En Pi y Margall era massa gran, massa liberal y massa tolerant perque se'n ocupi un ser tant petit, tan reaccionari y tant neula com l'Odon de Buen.

Are que es mort tot son alabansas, y en vida se va que fereu tu y els teus companys? martirizarlo.

Al menys callessiu, serpetas.

Un diari diu com si fos una gran cosa que's ministres se reuniren en Concell que durá una hora y mitja.

Qualsevol se creuria que feren qui sab la feyna perque estigueren reunits sis quarts. Vetaquí perque no anirà may be l'Estat Espanyol! Com que's ministres s'hi amohinan tant! No es res, no! Hora y mitja!

El diputat republicà Sr. Azcarate ha presentat al Congrés un projecte de llei contra la usura.

Sempre haviam tingut al Sr. Azcarate per un republicà de veras ben al revés d'alguns diputats que s'en diuen no més que perque sí.

Sens dubte'l Sr. Azcarate s'ha enterat que hi han ciutadans frateros que viuen explotant la miseria y s'ha proposat acabar ab la rassa dels Franciscos Palaus Dalmaus.

La Campana critica la inversió que l'Ajuntament de Madrid dona als 2.000.000 de pessetas de subvenció que las Corts van votar temps endarrera, ab manifesta oposició d'alguns diputats autonomistas.

¿Que cau del niu La Campana? ¿Que no ho sabia el setmanari fraterno que's milions no's votavan pera'ls obrers, sino pera omplir la butxaca dels no obrers? Aquesta es la previsió ab que administrarian els homes de la soi-dísant república?

Son tres ja'ls morts a conseqüència de la bomba que explotà al carrer de Fernando.

LA TRALLA, en senyal de protesta, assistí al enterro de tots ells.

¡Reposin en pau!

Sembla que alguns qües de la policia judicial han dimittit son càrrech. També's diu que ho han fet alguns individus del mateix cos.

¿Y'l Governador, que no dimiteix? Y obliga a dimidir a tota la colla d'inútils que cobren pera ser garantia de la pau de'ls ciutadans y no serveixen absolutament pera res que no siga cobrar.

Si's volen convence de que La Perdida es moguda per la mano oculta de la reacció y que, per tant, está venuda al reluciente oro del jesuitismo, no més han de fer que llegirla cada día y veuran que cap día's descuyda de publicarlo Santo del día y'l Santo de mañana.

A Barcelona tenim unas ordenansas municipals que no respecta'l regidor fraterno senyor Gispert, donchs fuma ab tot descaro dins del tranvia.

Es metje y regidor, y no cumploix ni com a metje, faltant a la Higiene, ni com a regidor, faltant a las ordenansas. Ho deu fer perque aixís deu fer democracia.

Lo recautat per la comissió de la corona a Mossén Cinto ascendeix a 82'00 pessetas. Lo gastat, a 74'00 pessetas.

Sobran 8 pessetas, de las quinas la comissió n'ha fet entrega a la Escola Catalana «Mossén Cinto».

En l'administració de LA TRALLA están a la disposició de'ls que vulguin revisar la llista nominal de'ls donants y demés detalls.

Están molt avensats los treballs necessaris pera constituir en la barriada Sans-Hostafranchs una entitat nacionalista, quin principal fi será'l de fer cultura per medi de conferencias instructivas y la fundació d'una escola catalana.

¡Avant y fora!

Se diu que pera prevenir los atentats com lo del carrer de Fernando, ens enviarn de Madrid un cos especial de policia.

Y será com si no haguessin fet res: Perque la famosa, l'inútil policia judicial també va venir de Madrid, y ja estém veyent los bons resultats que dona.

Ja diu bé'l refrá: «Lo qu'es dolent pera uns es bó per'altres».

Las bombas serán dolentas per Barcelona; pero en cambi resultarán molt bonas per uns quants senyors que, no volent ocupació manual, se dedi-

can a passejar per la Puerta del Sol; y aquéstos pas-sarán a formar part del nou cuerpo.

Y a Barcelona tindrem una nosa més (perque lo que no serveix, fá nosa) y en cambi en Maura comptará ab uns quants estómachs agrahts més.

«La conciencia se's revolta al pensar que puga haverhi a Barcelona fieras en forma humana...»

Aixó ho diu el simpátich Roqueta y Roqueta, sense pensar que també ell té forma humana.

Lo Ministre de la Governació es la mar de valent. Los anarquistas ó lo que siguin tiran una bomba, donchs permis pera fer meetings anarquistas. L'home haurá pensat: «Ahí me las den todas.» Y en bona fé que ja no tenim vergonya si'ns concretém a que todas nos las den ahí.

La Putinera també ha protestat del inalficible atentat del carrer de Fernando.

A molts los ha extranyat; a nosaltres no, perque sabem fins ahont arriba la barra de'ls frateros. Sí, senyors de La Putinera: vostra protesta no té rahó de ser. ¿Que son aquestos crims sino'l natural resultat de las prédicas d'odi de vostres propagandistas? ¿Tant poca memoria teniu, que ja no os recordeu de las prédicas d'en Lerroux?

La Esquilla publica un dibuix representant un taberner y un municipal que conversan. A sota del grabat hi ha'l següent diálech:

«—Es un decírtelo a tú, Manelet, pero yo creo que l'Achuntament os perdonará las multas.

—Vols dir, Ximénés?

—Sí, hombre; tienen por que'ls taberners en vanchansa els apuchin el vi, y como allí se'n cola tant...»

Es de notar que'l citat paperot may havia dit aixó sino ara que no faltan a la casa comunal gent com en Rach-rach, El Lechero, l'Hipparion, etc., etc.

Nosaltres podém assegurar que tot ve de l'avari-cia de l'Esquerrá, que no convida may a ferne cinch de l'atut a n'en Roca y Roca.

Lo diumenge passat, lo senyor Borrell y Sol, regidor de la majoria fraterna de nostra Ajuntament, va fer una visita a la Fraternitat de Sans. Fins aquí no hi ha res de particular; pero al fer la presentació del senyor Borell al President de dita Fraternitat, afirmá que'l senyor Borell es de'ls poch regidors de la majoria fraterna que mereixen la confiança de sos electors.

Y d'aquí'n deduhim nosaltres, que dintre la tant remenada mayoria hi ha una minoria de senyors ben considerats pe'ls frateros y una mayoria des-creditada entre'ls publicitaris.

¿Y donchs, qué feya l'Emperador Alacandru quan imposava la candidatura de regidors als llanuts que se l'escoltavan? No ho sabem, pero mirarem de consultar a la burgesa Esquilla pera que'ns digui si es cert qu'en los palaus d'en Lerroux s'hi cola tant de vi com al Achuntament.

Perque, diguin lo que vulguin, l'Emperador devia patir una Zurditis aguda ab cúa y tot.

DE FORA

Valls

Sr. Director de LA TRALLA.

Sr. Alsa-prém. Benvolgut amich: Lo felicito per la seva brillantissima campanya en contra dels republicans hipócritas y farsants de la nostra població, que no han tingut cap escrúpul de conciencia (si es que'n tenen) de tirar a la nostra desvalguda classe obrera a la miseria, preparant y fomentant vagas homicidas ab la sana intenció de que quatre ignorants bestiolas puguin viurer ab l'esquena dreta y l'Estat major del cassinet abocarse com a llops famolenchs sobre'l pressupost municipal y a las prebendas de l'Escola, sense recordarse ja de que som molts los obrers qu'encara sofrim las conseqüències de la última vaga.

Apa, donchs, Sr. Alsa-prém, animis y pegui ben fort, que aquesta gentussa té la pell molt dura y'm sembla qu'encara no'ls hi ha fet gens de mal, com se veu pe'l silenci del periódich de la mentida y de la calumnia.

Y preguntilshi, vosté que té tanta trassa, el per qué lo Porch-venir no respalla ja als obrers, y si té un tall a la boca que no li permet xerrar.

Dispensi la molestia, Sr. Alsa-prém y disposi del seu amich y servidor

CABRA-VELLA, OBRER

23 Octubre 904.

Paris

Sr. Director de LA TRALLA

Benvolgut amich: Avuy voldria parlarvos en broma, perque jo estich molt de idem pero de vegades las circunstancias fan cambiar els desitjos y encara que m'havia fet la promesa de no parlarvos may de politica, avuy vaig a trencarla y a fervoser en mitja, es dir a dirvos quatre paraulas del fet ocorregut l'altre día a la Cambia francesa de dipu-tats.

¡Vaig a fer comparacions!

Comparém donchs, al Maleta ab lo general André. La comparació resulta grossa, perque en veritat lo Maleta no arribará may a assemblarse a dit general, no mes que ab las gaitas, marcadas al cinch dits.

El Maleta, comensa donchs a dir mal de l'un y de l'altra, resposta; una bofetada, el general André, fá lo mateix, resposta; un'altra bofetada.

Ho veyeu ja'ls hem agermanat, no tingui por donchs, el Maleta veyent segurament que l'ofici de malparlat no dona mes que un plat de monjetas y encara de las publicitaris, que no son de primera classe sino de la última, no dirá may mes mal de ningú.

Perque s'exposa a que si li van inflar las gaitas de devant un día l'inflarian las de davant y las de darrera, (estil criatura) y com que encara que no ho sembli te una mica de coneixement fará mutis ó be dirá com don Juan Tenorio.

Vaig garlar tota la vida
Y no vaig poguer menjar
En cambi mes d'una volta
Las gaitas em van inflar.

Vostre amich.

RAFELET.

12 Novembre 1904.

Premiá de Mar

Sr. Director de LA TRALLA.

Molt Sr. meu: El pressupost de 1905 que la junta municipal, junt ab alguns frateros van presentar a la aprobació dels demés y va ser aprobada sens cap protesta pel senyor Basas que tenim la desgracia de patir y are'ns surt ab unas fullas protestant de dit pressupost, pera guanyarse galons entre els seus explotats y demostrar que els catalanistas son uns cacichs que no miran pel be del poble.

Un fraterno va asegurarme que la va firmar mal aconsellat, y en un moment que els vapors alcohólics feyan de las sevas.

Si no fos aixís aviso a la familia del firmant, que li fagin donar una mirada y si resulta lo que es de creuer, que prenguin las precaucions necesarias per que no fassi cap desgracia que no seria estrany.

OBRER DESENGANYAT.

Vidreras

Sr. Director de LA TRALLA.

Tinch que fer una pregunta al nostre Alcalde. ¿Es veritat que als mestres Municipals se'ls hi te de dar local per ensenyansa y casa-habitació, y de no disposa de puesto, se'ls hi te de proporcionar un altra qualsevol mentres sia a propiat per tal desempe-nyo, pagán lo arrendament lo Municipi segons la llei? y com se explica que siguen tan bon adminis-tradó vingui pagant arrendament de casa els mestre y mestra poguentlos instalá a la casa-gran y se es-talvarian 300 pessetas cada any, y no instalari al Secretari que cap obligació hi té? aixó es un despil-farro que no's pot admetre ja que el secretari de mes assignació ab las 500 pessetas, ab tot y que diu que ho fa mes económic que cap altre secretari.

Si servis per alguna cosa encare menos mal... pero no va en lloch.

UN VEHÍ.

Cartera de Comunicacions

Fuetayre Olotí.—El seu article ab tota franque-sa resulta difús.

J. Caballer.—El seu articlet y'ls «Pessichs» pro-curarém enquirirlos en el Calendari.

Joanet de Berga.—Anirá a son torn.

R. A.—Ja ha terminat el passio pera'l Calendari. De totas maneras al compaginar procuraré veure si li puch donar cabuda.

Uns quants mitj batxillerats.—Aixó ho publi-caríam si vostés ho sintetisessin y ho fessin en forma de carta.

J. P. F.—El seu article no es insertable en LA TRALLA per l'assumpto de que tracta, ab el qual estich conforme, pro no estich conforme en ferho públic.

Fuet Igualadí.—No fassi versos!

Sangonera.—Ho tindrem en compte.

Cantor del Güell.—No fa per casa.

Esteve Abras y París.—La seva Intima, mirarem si'ns cabrá en el Calendari.

Fuet Selvatá.—Va. Respecte lo altre, no'ns ha entés. Si poguessim veurens y parlar veuríam la nostra rahó. Recordi que la controversia anarquis-ta fou combatuda No voldria qu'en LA TRALLA se combatessin ideals sagrats.

Clatellade.—Valls.—Anirá.

Quiquet.—Es massa llarch.

M. Serra.—Sans.—Gracias dels datos.

Fuet Sallentí.—Anirá.

E. X.—Lo del Calendari mirarem si hi cabrá.

«Vitalitat», anirá.

Perfecte.—Va.

Fex-Nalc.—Anirá. La carta a que fa referència no's va rebre.

Joan Jaumandreu.—Anirá tot.

S. M. B.—Tarragona.—Es molt llarch. Si'l publi-quem será per parts.

C. d'Alfonso.—Mirarem de publicarne algún.

Emili Saleta.—«Patrias» ja compost se tingué de retirar per falta d'espai. «Mala lleve» anirá.

A. Boix.—Isidre Bellué.—La tasca de LA TRALLA no pot deturarse, per are, en qüestions tan inter-nas. Cada hū a la seva y tots per Catalunya. El criteri de LA TRALLA es prou definit respecte aquestas qüestions.

P. de la C.—Mirarem de ferli cabre.

J. O. de Gracia.—Tot ho tinch present. Balans d'un obrer, anirá si hi cap.

Joan Vila (obrer).—Anirá.

S. F. V.—Tarragona.—No va.

Sanch de pussa.—Anirá.

Fritz.—Anirá la setmana entrant.

Rosendo Ruyra.—Anirá retocat.

J. T.—Anirá al Calendari si hi cap.

Pólvor.—Anirá.

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos

La situació de Barcelona

A cambi de las suhors
pera engreixar al Estat,
sols tristesas y dolors
per befa m'han enviat.